

Helalleşmeden Ölme

Nureddin Yıldız'ın 17.02.2019 tarihli (348.) Hayat Rehberi dersidir.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ. وَصَلَّى اللَّهُ وَسَلَّمْ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ.

Âlemlerin Rabbi Allah'a hamd, Efendimiz Muhammed aleyhisselama, ailesine, ashabına salat ve selam olsun.

Aziz kardeşlerim,

Hepimizin bildiği bir gerçek vardır: Bizi Allah yarattı.

Müminden kâfire, iyiden kötüye herkesi Allah yaratmıştır ve o, kâfirin bile Rabbidir. 'Rab', bir şeyin sahibi anlamına gelir. Allah dünyadaki peygamberlerin Rabbi olduğu gibi firavunların da Rabbidir ve Rabbi olduğu kullarının bu dünyada karma bir hayat yaşamalarını dilemiştir. Sözelimi iyi kullarının dünyada ibadetlerle serbest olarak meşgul bir ömür geçirip kötülerin önlerine çıkmamaları gibi bir düzen kurmamıştır.

Hırsız ile helal yiyen, babalık eden ile evlatlık etmeyen, kötü eş ile iyi eş, hile yapan tüccar ile hile yapmayan, iyi siyasetçi ile kötü vatandaş veya tersi; bütün artı ve eksi gruplar bilerek yaratılmış ve dünyaya getirilmiştir. Boynuzlu hayvanlar yaratıp onların boynuzsuz hayvanlar arasında otlamalarını murat eden de Allah'tır.

Dünyanın bir imtihan dünyası olduğunu bunun için söyleriz, herkes birbiriyle imtihan olmaktadır. Bu imtihan bu dünyada bitmeyecek, bir gün hesabını vereceğimiz ahirette sonlanacaktır ve dünya mutlak adaletin bulunacağı yer değildir, adalet arayışlarıyla geçip gideceğimiz yerdir. Tam adaleti sağladığını bildiğimiz Ömer bin Hattab radiyallahu anh bile hunharca bir suikasta kurban edilmiştir, adalet bu dünyanın neresinde?

Mümin insanın dünyaya bakışı böyledir. Ahireti büyük bir hesaplaşma mekânı olarak görür. Akıllı insan, emekliliğinde camiye gitme peşinde olan değil, ahirete giderken hesap bırakmama peşinde olandır. Resûlullah aleyhisselam Efendimiz, "görür gibiyim, dikkat edin" diye başladığı bir konuşmasında, "biriniz ineği sırtında taşıyarak gelebilir kıyamet günü" buyurmuş ve inek beslerken hayvana eziyet eden birinin ahirette diriltileceğini, hesaplaşacağı ineği de hesap yerine sırtında taşıyarak getireceğini bildirmiştir. Hayvanlarla insanlar arasında bile bir hesaplaşmadan söz edileceği yere gidenleriz biz; akıllı insan bunun ne ince manalara geldiğinin idrakinde olur.

Bir insan öldürmekten bir çocuğa tokat atmaya, bir kuruş çalmaktan devlet serveti denecek kadar paraya konmaya varıncaya kadar her şeyin kisasının yapılacağı, karşılığının muhakkak hesaplanacağı ahiret günü hakkında bir şeyi kesinlikle unutmamalıyız: Allah Teâlâ o gün, insanlar arasındaki alıp vermelere karışmayacaktır.

Bu ne demektir?

Bir eşin, hanımından/beyinden alacağı hakkını eşinin çok teheccüt kılması, sadaka vermesi, camiler yaptırması sebebiyle affetmeyeceği anlamına gelir. Allah bu iki kul arasındaki helalleşmeye onlardan birinin sevaplarının çokluğu veya iyi bir mümin olduğu gibi sebepleri öne sürüp karışmayacak ve helalleşmeyi onlara bırakacaktır. "Dünyada ben ona çok bilezik almıştım, her dediğini yapmıştım, araba da almıştım" deyip eşinden o gün bütün bunları hatırlamasını beklemek mümkün müdür ya da "önemli değil canım, bir kere tokat atmıştın zaten" der mi? Hiçbir insan evladı bunu demeyecektir.

Çok bilezik almak şöyle dursun, insan dünyada ağırlığınca mücevher alsa hanımına, ahirette bu hatırlanmayacaktır. Şu seviyeye varana kadar ki bir kere cimciklenmişse onun bile karşılığını isteyecektir. Baba da evlat da amca da arkadaş veya ortak da böyle yapacaktır. Çünkü ahirette Gafûr ve Rahîm olan, her şeyi bağışlayan ve merhamet eden yalnızca Allah'tır. Herkesin bir tek günahından bile olsa kurtulmak için umudu vardır, onu bulunca sarılacaktır. Küçük bir sevap daha eklensin de terazisi biraz daha ağır bassın derdi, orada yeni sevaplar işleme imkânı olmadığından, herkesin hazıra

konma ümidini canlı tutacaktır. Hazır sevap da insana her kim eziyet etmişse onda vardır. Kaynana, kaynata, amca, dayı, koca, oğul, hanım, ağabey, ortak, arkadaşı... para aldığın, tokat attığın, arkasından konuştuğun, insanca davranmadığın, dalga geçtiğin, iftira ettiğin için...

Orası evlada, "ben sana ne çok çikolata almıştım, hatırlamıyor musun?" denecek yer değildir zira orası çikolatanın geçerliliğini kaybettiği yerdir. Çikolatayı bırak, sabaha kadar kıldığın namazlarını getir. Kış günü buz gibi suyla abdest alıp camiye gittiğin namazını getir. Haccını getir. Sende bunlar yok veya çocuklara vere vere bitmişse çocukların çeşit çeşit günahlarını devralacaksın demektir. Ya artıdan vereceksin ya da verecek bir şeyin yoksa karşıdakinin günahlarından alacaksın.

Ahirette hesaplaşmanın kanunu böyledir. O gün çok bağışlayan ve merhamet eden Rabbimiz, bunu yalnızca kendisine ait haklar için gösterecektir. Bir rekât eksik kılınan namaz, ramazan günü bozulan oruç, yarım yapılmış hac... bu konularda Allah'a güvenilebilir, hiç korkmaya gerek yoktur.

Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellemin haccına dair hatıraları anlatırken sahabeler, hacda yaptıkları yanlışları gelip Resûlullah aleyhisselama bildirdiklerini, eksikleri için endişelerini dillendirmişlerdi. Bu hatalar kasten yapılmış şeyler değildi tabii. Sorular çoğalınca Efendimiz aleyhisselam, "merak etmeyin" buyurmuştur, "bu hatalar kolay, yeter ki Allah'ın huzuruna birinin kul hakkıyla gitmeyin."

Hacda yapılan hatalarla ahirete gidilse affeden bir Allah bulunur ama dedikodusu edilmiş biriyle karşılaşılacak yerse orası, o zaman ahirete gitme! Hakkına girdiğin velev kâfir olsun, helalleşmeden ahirete gitme!

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyuruyor: "Kıyamet günü Allah bütün kulları topladığı zaman şöyle buyuracaktır: Bugün Allah'ınız olarak adaleti gerçekleştireceğim. Şu cehenneme giren hiçbir kâfirin cennetteki bir müminde hakkını dahi bırakmayacağım."

Bir kâfir cehenneme girince cennete girenlerden birinde simit alacağı olduğunu söyleyemeyecektir, yani o düzeye varıncaya kadar her insan arasında hesaplaşma tam ve eksiksiz biçimde görülmüş olacaktır. Hayvanlarla bile helalleşebileceği gibi kâfirlerle de helalleşilecektir. Zaten işin çetin tarafı biraz da burasıdır. Çünkü müminle sevap alma-verme bir noktada sineye çekilebildi diyelim, ancak kâfir biri gelip müminden hakkı olan sevaplarını alsın -ebediyen cehennemde kalacağı için- işine yaramayacağından, kâfirin çeşit çeşit günahları mümine yüklenecektir.

İnsan cennete girebilmek için dünyada milyonlarca iyi iş yapar da ahirette kâfirin günahlarını yüklenir mi? Bu korkunç bir şeydir. Öyleyse helalleşmeden ölmemelidir. Komşu kâfir de olsa Allah ona komşu muamelesini uygun görmüştür. Allah, bütün insanların ve hayvanların Rabbidir. Dünya başıboş bir meydan gibi bırakılmamış ve Rabbimiz herkesi gözetlediği, imtihan için gönderdiği bir dünya dilemiştir. Her şeyin imtihan için yaratıldığı bir dünya. Ayet-i kerime, "tam bir adalet terazisi kuracağız" ve "toz gibi bir şey bile olsa o hakkı kaçırmayacağız" buyurur. (Enbiya suresi, 47. ayet)

*

Allah, hem karıncaları yaratıp hem o karıncaların hesabını unutacak bir Allah değildir. Ertelemekte fakat yalnızca kıyamete ertelemekte, asıl hesap meydanında görülmek üzere geciktirmektedir. Zira yarattığı kullarını bildiği gibi kimin ne yaptığından da haberdar olmakta, her şeyi dosyalamaktadır; kullarının ona ait haklarını da kulları arasında cereyan edenleri de. Buluş çağından itibaren kırılan bütün çanaklar; irili-ufaklı, alenî-gizli, kendimizi haklı veya haksız gördüğümüz her pozisyon yazılıdır. Biz unuturuz, zulmettiklerimiz veya bize zulmedenler unuttur ama Allah asla unutmaz. Allah, tek bir kere denmiş 'sübhânallâh' zikrini de kılıfı uydurulmuş mini bir yalanı da unutmaz.

Bugün a şahsının b şahsı ile gerçekleşen bir tartışma ve haksızlık sahnesi kıyamet günü tekrar Allah'ın huzurunda gerçekleştirilecek ve bunlardan biri "bana şöyle vurmuştu" diye o anı yineleyecektir. O zaman koca, "bu kadın Avrupa yasalarını arkasına alıp beni mahkemelerde süründürmüştü"

diyecektir. Âdem aleyhisselamdan itibaren bütün peygamberlerin ve diğer bütün insanların önünde gerçekleşecek bu sahnelerde kocanın karısına iftirası, karının kocasına zulmü yeni baştan canlandırılacaktır.

Zübeyr ibni Abdullah radiyallahu anh, Zümer suresinin 31. ayet-i kerimesi olan “Kıyamet günü Rabbinizin huzurunda karşılaşacaksınız” ayeti indiğinde Resûlullah aleyhisselamın huzuruna gidip şöyle söylemiş: “Ya Resûlallah, biz kıyamet günü, bu dünyada ettiğimiz kavgaları bir de Allah’ın huzurunda mı edeceğiz? Bu, bu mu demektir?” Resûlullah Efendimiz, “*evet, bu demektir*” buyurmuş. Bunun üzerine Zübeyr radiyallahu anh, “desene ya Resûlallah, korkunç bir yere gidiyoruz” deyivermiş.

Senede beş yüz kere kavga eden, beş yüz kere dedikodu üreten biri elli sene yaşamışsa bütün yaptığı eylemleri o mahkemede tekrar edecektir.

Çaresi olan, ahirete gitmemelidir. Gidecek olan da kul hakkıyla asla gitmemelidir.

Resûlullah aleyhisselam Efendimiz, bütün âlemlere rahmet olarak gönderildiği hâlde, onun bile ahirete kul hakkı ile gitmekten adeta ödü patlamıştır. Enes radiyallahu anh, bir dönem Medine pazarlarında yaşanan pahalılığın halkı rahatsız ettiğini ve bir grup fakirin Efendimiz aleyhisselama gelerek fiyatlara müdahale etmesi ricasında bulunduğunu anlatıyor. Yani emir buyurmasını ve esnafın fiyatlarda indirim gitmesini istiyorlar.

Onlara şöyle buyurmuş: *“Bu pahalılık doğal sebeplerle oluyor. Allah yağmur vermiyor veya çok veriyor, ürünler de buna göre azalıyor veya çoğalıyor. Böyle bir pahalılığa ben müdahale edersem bu esnafa baskı olur, fiyatları hatırım için indirirler. Bu da bir haktır ve ben Allah’ın huzuruna kul hakkıyla gitmek istemiyorum.”*

Eğer kıyamet gününde bir kişinin muafiyeti olsaydı o kesinlikle Resûlullah Efendimiz idi. Fakat o bile kul hakkından korkmuştur.

*

İnsan öz babasının hakkına bile korkuyla bakmalıdır ki ne anne ne baba, bu dünyada kalan hakkı için öz evladına ahiret günü “helal u hoş olsun yavrum” demeyecektir. Ne hak varsa herkes acımadan almaya bakacaktır. Zaten ahiret günü bunun için büyüktür. Eğer hesaplar böyle en incesine kadar görülmeseydi dünyada olup biten her şey olup bitmesiyle kalırdı. Dünyanın uyduruk mahkemeleri ve yalan dosyalarla savunulan davalar, binlerce insanın zulmüne sebep olmuş bir hadisenin ardından güya bir ‘af’ açıklaması ile meseleyi kapatan devletler yüzünden meydana gelmiş zulüm ve haksızlık manzaraları, yükselen ah u vah yerde kalırdı.

Dosyalar asıl mahkemeye taşınacak ve bakışlarımızın bile o gün hesabı sorulacaktır. Bir âlim ipe götürülürken onu seyretmenin vebali sorulacaktır.

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem öyle örnekler zikretmektedir ki insan bunların nereye varmakta, hangi inceliğe ulaşmakta olduğunu düşündükçe akli duracak gibi hisseder. ‘Boynuzlu keçinin boynuzsuz keçiyi dürtmesi’ yüzünden aralarında hesabın görüleceğini, boynuzsuz olanın boynuzludan hakkını almak üzere diriltileceğini haber veren hadis-i şerif, zaten toprağa dönüşecek ve ne cenneti ne cehennemi olmayan hayvanların bile hesapsız bırakılmayacağını söyleyerek esasen biz insanlara büyük bir mesaj ulaştırmaktadır.

Bir öğretmenin o gün eşiyile tartıştığı için moralsiz olduğundan dersi anlatamaması, çocuklardan birinin anlayamadığı o ders sebebiyle on sene sonraki üniversite sınavında zorlanıp başarısız kaldığı bir olaylar zincirine sebebiyet vermesinin bu dünya mahkemeleriyle çözülmesi zaten mümkün değildir. Ama Allah’ın mahkemesinde çözülecek ve o öğretmen ‘boynuzlu keçi’ olarak mahkemeye çağrılacaktır.

Dünyadaki yalnızca büyük olayların büyük dosyalarının hesabı takip edilecek olsa bu Allah'ın şanına yakışmazdı.

Ya ölmek ya da helalleşmeden ölmek lazımdır. Helalleşmenin pahalıya mal olacağını düşünen de fiyat karşılaştırması yapmalıdır; ahirette kaç, dünyada neye mal olur.

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem kul hakkının ağırlığı hakkında şöyle buyurmaktadır: *“Kıyamet günü, bir insanın bir karış toprağını işgal eden kişi çağrılacak ve Allah ibret olması, insanların Allah'ın kudretini görmeleri ve nasıl hak tahsil ettiğini anlamaları için o bir karış araziye yerin yedi kat dibine kadar yük hâline getirecek ve işgal edenin sırtına yükleyecek, öyle dolaştıracaktır.”*

Kul haklarına Peygamber aleyhisselam karışmıyor, karışmıyor. Ümmetine şöyle buyurmuştur: *“Bakın, bir insana zarar verip ahirete gitmeyin derim size. Sonra o zarar verdiğiniz insan sizi mahşerde kovalarken beni görürsünüz de ‘ya Resûlallah, kurtar beni’ dersiniz, diyeceğim tek şey şudur: Ben sana dünyadayken söylemişim, ahirete bu yükü gelmeseydin.”*

Demek ki kul hakları şefaate bile dâhil değildir. Öyle ya, Allah'ın karışmadığı bir hesaplaşmaya peygamber nasıl karışsın. Bu o kadar ağır bir durumdur ki insanın değil kendinden başkalarına, kendine bile kul hakkı işlemesi Allah katında yasaktır. İnsan kendi parmağını kesip atsa bu kendine bir zulümdür, ahirette bunun da hesabı sorulacaktır. İntihar etmenin başka insanı öldürmekten daha büyük günah olması bu nedendir: Başkasıyla hadi bir türlü helalleşmek mümkün olabilir ama insan kendiyle nasıl helalleşecek?

Efendimiz aleyhisselam, “bildiklerimi bilseydiniz ölülerinizi mezara koyamazdınız da dağdan aşağı fırlatıp atar, kaçardınız” buyuruyor.

Hak, sahibinindir ve Allah da kullarının arasındaki haklara karışmayacaktır; zaten adaleti de bunu gerektirir. Hocaları dinini anlattığı, Kureyşliler'i peygamber akrabaları oldukları, cami yaptırınları sevaplarının çokluğu, siyaset müessesesinin başındakileri de İslam'a hizmet ettikleri için affetse bu kadar mazlumun hesabı nasıl görülecek? Dağlar gibi büyük hesapları da karınca misali ufak sorunları da ihmal etmeden hesaba çekecektir.

İnsanın kanı, onuru ve malı Allah'ın teminatı altındadır. Can dendiğinde öldürmek de buna dâhildir bir tırnağın ucuna çivi batırmak kadar olan müdahale de. Onur dendiğinde birinin anasına sövmek de kaç göz işaretiyle alay etmek de buna dâhildir.

Peygamber aleyhisselam, *“kimin bu dünyada birinden alacağı söz konusuysa onu bu dünyada bitirsin”* buyurmaktadır. Çünkü kıyamet günü, paranın olmadığı bir yerdir ama iki kişinin helalleşmesi gerekecektir; para yoksa bu nasıl olacak? Yapılan sevaplar karşı tarafa verilerek. Biri tahsil için icraya geldiğinde alınabilecek para bulunmazsa evdeki buzdolabını alırlar. Dünyada bile güya adalet var da böyle yapılır. Ahiret ki mutlak adalet yeridir, verilecek buzdolabı bulunmayacağına göre verilecek bir şeyler illa bulunacaktır.

Bu hususta iki çok kötü durum söz konusudur.

Apartmanın ödenmesi gereken elektrik faturasında üzerine düşeni ödememiş ve bu yüzden başkalarını mağdur etmiş kişinin örneğini düşünelim. Allah bu elektrik faturası haksızlığını neyin karşılığına sayacaktır? Mağdur edenin bir liralık elektrik faturasını mağdur edilenlerin bir sabah namazına mı sayacak da tahsil edecektir yoksa bin sabah namazına mı; belli değildir. Ramazanlarda okunan mukabeleler oğluna yaptığın işkenceler için yetecek midir, belli değil. Borç belli ama borsa belli değildir. Diğer yandan bu borcun borçludan illa alınacağı bellidir.

Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem bu duruma *iflas* demektedir.

Çok kötü ikinci durum ise haksızlık edilen karşı tarafa verilecek sevap kalmayınca onun günahlarını yüklemek zorunda kalınmasıdır. Hayatında alkolün kokusundan bile uzak durmuş, alacağı çikolatayı alkollü dükkândan bile almayacak kadar mesafesini korumuş müminin şarapçı birinin günahlarını yüklemek zorunda kalması... sırf aynı apartmanda oturdukları ve merdivenden bir sürü gürültü çıkararak inip onu rahatsız ettiği için.

Rabbimiz bizi ikaz etmiş, haddimizi bilmemizi ve elimizdeki gücün üzerinde onun gücü olduğunun farkında olmamızı istemiştir.

Madem bir insan başka bir insanla bir araya gelince bu hak meselesi oluşmaktadır, öyleyse buradaki birinin Antarktika'da yaşayan biriyle alıp vereceği olmadığı açıktır; en çok kimle bir aradaysa insan, onun helalliği en önemlidir. Aynı yatağı, odayı, mutfağı paylaştığı eşiyile insanın fazla yakınlığı, onunla büyük dosyaları da olabileceğini gösterir.

İnsanlarla bir arada oluşumuz ve elimizdeki yetki arttıkça hak dosyası da büyür. Öyleyse önce eşten ve çocuklardan helallik istenmeli veya verilmelidir.

Özellikle içinde para geçen ilişkilere dikkat etmek ikinci önemli noktadır. Bu ticaret, apartmandaki fatura ödemesi veya borç ilişkisi gibi birçok başlıkta sayılabilir.

Etrafımızda bedensel yakınlık sağladığımız kişilere karşı da özel bir hassasiyetimiz olmalıdır. Eş, karşımızda ders dinleyen talebe veya karşısında ders dinlenen hoca bu gruptakilere örnek olabilir.

Tevbe, Allah'a karşı işlenen suçlar için yapılan temizlenmedir. Tevbe etmek sözgelimi kılmadığımız namaz ya da konuşulan kötü söz için olabilir. Kul hakkından tevbe ise böyle olmaz, helalleşerek olur. Bin kere Kâbe'nin duvarına yapışılrsa da gözyaşlarıyla Kâbe örtüsü ıslatılacak kadar pişmanlık duyulsa bu yine de bir Müslüman ile gereken helalleşmenin yerine geçmez.

Günümüz teknolojisinin nimetleri belalarla iç içe geçmiş, kul hakkı da bu denli artıp çeşitlenmiştir. Kul hakkını kendi zamanımıza göre düşünmek ve tedbirlerimizi de ona göre almak mecburiyetindeyiz. Mesela bir Müslüman kadının akrabalarından birinin kına gecesine gitmesi, kadın kadına bir ortamda bulunuluyorken içlerinden birinin oradakileri ev hâlleriyle fotoğraflayıp bunu internette yayması Avusturalya'dan Amerika'ya kadar sayısız insanın fotoğraflanan kadını izlemesine yol açabilmektedir. Bütün bunlar oluverirken de kadıncağızın hiçbir şeyden haberi yoktur.

Haberdar olursa ve müdahale edilip fotoğraf silinse o kadını kıyamete kadar ev hâliyle görme ihtimali olmayanların bir defa görmüş ve zihinlerine girmiş olması gerçeği yine de yerinde duruyor.

Kıyamet günü bu dosya da hesap yerine vallahi ve billahi gelecektir.

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِيْنَ. وَصَلَّى اللّٰهُ وَسَلَّمْ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَىٰ اٰلِهِ وَصَحْبِهِ اَجْمَعِيْنَ.

Âlemlerin Rabbi Allah'a hamd, Efendimiz Muhammed aleyhisselama, ailesine, ashabına salat ve selam olsun.